

УДК 81'276.6:327.88(08)

Рекомендовано до опублікування та розміщення на офіційному вебсайті вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № 15 від 31.05.2024)

Проблеми ефективності професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії: матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Київ, 26 квітня 2024 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2024. 309 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції, у якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також науковці з профільних навчальних закладів системи МВС України, стейкхолдери з Головного управління Національної гвардії України. Конференція відбулась у змішаному форматі.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих і військових закладів вищої освіти.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. За достовірність наданих матеріалів несуть відповідальність автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: кандидат педагогічних наук, доцент С. В. Мудра; кандидат філологічних наук, доцент В. В. Посмітна; кандидат філологічних наук В. А. Козак; старший викладач кафедри Т. Ю. Литвинська; викладач кафедри А. В. Лещенко; викладач кафедри О. М. Скиба.

© **Автори, 2024**

© **КІНГУ, 2024**

БАБІЧЕВА Ганна Сергіївна ДО ПРОБЛЕМ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ АНГЛОМОВНОГО АКАДЕМІЧНОГО ДИСКУРСУ	213
БОРТУН Каріна Олександрівна ФУНКЦІОНАЛЬНО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУГЕСТІЇ В ІМПЕРАТИВНИХ ВИСЛОВЛЮВАННЯХ	217
БУТ Яна Віталіївна МЕТОДИКА КУЛЬТУРНОГО ЗБАГАЧЕННЯ СЛУХАЧІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»	221
ВОЛКОВА Людмила Вікторівна КОМПЛЕКСИ ВПРАВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	223
ДЖУРИЛО Аліна Петрівна СУЧАСНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ	228
КРАСНИЦЬКА Анжела Віталіївна МОВА ЯК ФЕНОМЕН ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК КУЛЬТУРИ	232
МАКОГОНЧУК Наталя Віталіївна ГЕВКО Олена Іванівна ГОЛЯРДИК Наталія Анатоліївна РОЛЬ МОВИ В ДИПЛОМАТІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	236
РИЖЧЕНКО Ольга Сергіївна CULTURAL DIALOGUE AS AN IMPORTANT COMPONENT OF NATIONAL SURVIVAL	239
СІННА Людмила Юріївна ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	241
ФИЛИПСЬКА Віта Іванівна ВИКОРИСТАННЯ CASE-STUDY У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	244
ШАНАЄВА-ЦИМБАЛ Людмила Олексіївна ЯМНИЧ Наталія Юріївна LANGUAGE AND CULTURE	248

ДЖУРИЛО Аліна Петрівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка, Україна*

СУЧАСНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Жозе Мануел Баррозу, тринадцятий президент Європейської Комісії, який обіймав свій пост впродовж десяти років, в одному із своїх виступів відмітив, що «культура і творчість є важливими рушіями особистісного розвитку, соціальної згуртованості та економічного зростання. Сьогоднішня стратегія сприяння міжкультурному порозумінню підтверджує місце культури в центрі нашої політики» (European Commission, 2007).

Перша в історії європейська стратегія для сприяння економічному зростанню та міжкультурному порозумінню під назвою «Європейський порядок денний для культури в глобалізованому світі» було прийнято у формі комюніке 10 травня 2007 р. В документі було задекларовано три основні цілі, які разом сформували культурну стратегію для європейських інституцій, держав-членів та культурного і креативного сектору (European Commission, 2007):

1. Сприяння культурному розмаїттю та міжкультурному діалогу;
2. Сприяння культурі як каталізатору творчості в рамках Лісабонської стратегії;
3. Сприяння культурі як життєво важливому елементу міжнародних відносин Європейського Союзу.

В Порядку денному для культури також зазначено, що «культура лежить в основі людського розвитку і цивілізації. Культура – це те, що змушує людей сподіватися і мріяти, стимулюючи почуття і пропонуючи нові способи погляду на реальність. Це те, що об'єднує людей, стимулюючи діалог і пробуджуючи пристрасті, у спосіб, який об'єднує, а не роз'єднує. Культуру слід розглядати як сукупність відмінних духовних і матеріальних рис, що характеризують суспільство і соціальну групу. Вона охоплює літературу і мистецтво, а також спосіб життя,

системи цінностей, традиції і вірування» (European Commission, 2007).

Культурна політика Європейського Союзу ґрунтується на повазі до культурного, релігійного та мовного розмаїття, що відповідає девізу ЄС – «Єдність у розмаїтті». У статті 151 Договору про ЄС (European Union Treaties) зазначено, що: «... Європейський Союз сприяє розквіту культур держав-членів, поважаючи їхню національну та регіональну різноманітність і водночас висуваючи на перший план спільну культурну спадщину», і що «діяльність Співтовариства спрямована на заохочення співпраці між державами-членами та, за необхідності, на підтримку і доповнення їхніх дій у наступних сферах:

- поглиблення знань і поширення культури та історії європейських народів;
- збереження та охорона культурної спадщини європейського значення;
- некомерційний культурний обмін;
- художня та літературна творчість, у тому числі в аудіовізуальному секторі.

Європейська Комісія приділяє особливу увагу збереженню позицій малих культур і маловживаних мов Європи. Програма ЄС у сфері культури (2007-2013 рр.) була спрямована на сприяння транскордонній мобільності працівників сектору культури, заохочення транснаціональної циркуляцію культурної та мистецької продукції, та с сприяння міжкультурному діалогу.

Повна політика ЄС спрямована на реалізацію ідеї багатомовності. Основна мета – зберегти і захистити мовне розмаїття в ЄС, підтримувати вивчення іноземних мов. Право кожного народу спілкуватися рідною мовою у власній країні є важливою цінністю Європейського Союзу. Багатомовність дає змогу вчитися й працювати в інших країнах, поліпшує перспективи професійного росту, зміцнює зв'язки між різними культурами, що є необхідною умовою в багатомовній і багатокультурній Європі.

Європейська Комісія вже реалізувала та продовжує провадити чисельну кількість програм та проєктів для сприяння вивчення іноземних мов та покращення мовних навичок. Обов'язкове вивчення іноземних мов у початковій школі, збільшення варіативності мов, що вивчаються, збільшення кількості годин на

вивчення іноземних мов, збільшення програм обміну для учнів, студентів і викладачів – все це притаманне освітній політиці країн-членів ЄС. Такі заходи реалізуються не лише для підвищення конкурентоспроможності, але й для того, щоб допомогти європейцям краще пізнати і зрозуміти один одного.

Ми живемо в епоху міграційних потоків, що нерідко призводить до бурхливих конфліктів та нестримного популізму управління відносинами з тими, хто, відрізняється від нас, говорить іншою мовою, сповідує іншу релігію тощо. На жаль, історія людства засвідчує, що культурні відмінності між людьми мають тенденцію до збільшення, і немає жодних ознак того, що цінності будуть зближуватися в напрямку глобального культурного громадянства. Громадяни ЄС недостатньо успішно справляються з інакшістю. Програми обміну Erasmus та Erasmus+ допомагають зменшити упередження, але вони не змінюють співвідношення сил між культурами, тож лише міжкультурних контактів недостатньо.

Абсолютно очевидною є сильна асиметрія влади у взаємному культурному пізнанні, коли громадяни ЄС знають менше про інших, і навпаки. Як зазначено у звіті про Підготовку ЄС щодо культури у зовнішніх відносинах (European Commission, 2014), Європа та ЄС повинні взаємодіяти зі світом у дусі взаємного слухання, навчання та обміну досвідом.

Ідея культурного розмаїття має слабкі сторони, оскільки концепція культурної толерантності ґрунтується на соціальних ієрархіях та ідеї культурної вищості, вона посилює асиметрію і є потенційно небезпечною, оскільки залежно від політичних, соціальних, економічних тенденцій та інших непередбачуваних подій толерантна домінуюча більшість може стати менш толерантною. У цьому контексті дуже важливо розвивати само рефлексивну критичну свідомість громадян ЄС, щоб не лише краще пізнавати інші культури, але й виявляти власні неявні упередження, зумовлені їхньою власною культурою.

Оволодіння власним розумінням ситуативних і культурних відмінностей та розривів між нами та іншими можливе лише за умови критичної свідомості. Для цього необхідно перебувати в режимі взаємного слухання і навчання. Успіх таких

стратегій як «Глобальна стратегія зовнішньої політики і політики безпеки» та «Стратегія зовнішніх культурних зв'язків» значною мірою залежатиме від здатності європейців спілкуватися зі світом у саморефлексивний спосіб і рухатися до спільного творення смислів. Що також вимагатиме відходу від заперечення культурних відмінностей і переходу до свідомої взаємної адаптації та інтеграції. Урядам держав-членів та інституціям ЄС необхідно буде більше інвестувати в розвиток навичок міжкультурних відносин і розуміння їхнього значення для «європейців» не лише як членів європейських суспільств, але і як самотньої культурної групи у світі. Розуміння контексту і культури, а також вміння спілкуватися з партнерами з урахуванням культурних особливостей є ключовими для фахівців з розвитку, а мова є самим ключем.

Список використаних джерел:

1. European Commission (2007). First-ever European strategy for culture: contributing to economic growth and intercultural understanding. Brussels, 10 May 2007. URL: <http://surl.li/slllj>
2. European Commission (2014). Preparatory action 'Culture in external relations'. – Engaging the world – Towards global cultural citizenship, Publications Office. URL: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/74887>
3. EUR-Lex (1997). European Union Treaties. Article 151. Social policy. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/social-policy.html>